

ZA SLOVENSKE SREDNJE ŠOLE zahtevamo dostojna poslopja

Poslopje v Ul. Lazzaretto vecchio z nobenega stališča ne ustreza

Pred dnevi smo v našem časopisu pisali o poslopiju slovenske srednje šole v Ul. Lazzaretto vecchio, ki nikakor ni primerno za šolo ter v podkriplju naših učiteljev tudi objavili naša težišča dela poslopija, v katerem sta izmenoma nižja trževska strokovna šola in učeniški dom. Dares prinašamo načrt drugega dela poslopija, v katerem sta tudi dve šoli, in sicer gimnazij in trževska akademija. Tudi ta del temnega poslopija v eni izmed najproblematičnejših mest na primeren za šolske prostore, saj je cela celotna stavba zidana za potrebe stanovanja in zaslonu prejetemu. Jasno je, da takšno poslopje nikakor ne morejo uporabiti namenom, katerim služijo. Učitelj je malo, tako da mora biti pouk dopolnjen v domačih. Razredj so tudi temni, tako da mora v nekaterih predmetih poučevati učitelj doma.

Posobno poglavje pa so v tem delu hodniki, ki so komaj 1 meter široki ter skoraj povsem brez oken (kar kaže na sliko). Zato mora goreti na njih vse dan luč. Kako se lahko takih hodnikov zračijo, nam ni treba še posebej poudarjati. V višji gimnaziji in trževski akademiji so že odrasli mladinci in mladinke in lahko si predstavljamo, kakšno preriva, kaj nastane ob odmorih na ozkih hodnikih, če vemo, da je hodnik v šoli 190 dijakov in učiteljev.

Če pomislimo, da so učilnice, hodniki in v dvema oknoma na zaprti dvorišče in da pouk vse dan vemo, da so profesorji nikoli ne morejo dosegati prečiščeni in da so zato učilnice nezdravi. Naša mladina, ki se vzgaja v proletarskih družinah, ki tu kudi doma ne živi v zdravstvenih razmerah, ki jih zadrževajo, da ves dan prebuje v temnih in zatočinskih prostorih, kar prav gotovo ni blagovodno na njezi fizični in duševni razvoj.

Tudi v tem delu poslopija je opazen pomankanje stranišč, ki so temu pa hodijo sem so-

larji iz onega dela, ker so pač tam v tem pogledu razmere slabše iz je število dijakov in dijakinij višje. Vrste pred stranišči povečujejo gnečo, tako da komaj lahko prodraži v odmoru po tesnih hodnikih. Tudi glavna vrata se odpirajo navznoter, kar je popolnoma nedopustno za javno poslopje, ker je skrajno nevarno v primeru sile.

Tudi za ta del poslopija veljajo iste ugotovitve kakor za ostali del, ki smo ga natančneje opisali pred dnevi: stalni sum na ulici onemogoča koncentracijo tako profesorjev kot dijakov, zaradi česar trpi pouk. Prav je, da je slovenska srednja šola v središču mesta, ker prihajajo vanjo dijaki iz mesta ter vse okolice. Prav pa je, da je za slovensko srednjo šolo odmerjeno skrajno neprimerno poslopje. Zato bi bilo pravično in pravilno, da bi mestna občina v okolici, kjer je zdaj slovenska srednja šola, našla primerno zemljišče in zgradila tudi slovenskim dijakom modern, zdravo šolo.

Zaveznika vojska, uprava priznava slovenske šole. Zakaj torej v svoji demokratičnosti dopušča, da so poslopja naših šol tako reprimerna in zakaj moramo Slovenci za vsako stvar, čeprav smo popolnoma upravičeni zahtevati, vendarle vedno molodovati. Slovenci smo na Tržaškem ozemlju enakovredni in zato ponovno zahtevamo, da ras kot take upoštevajo in nam postavijo slovenske šole v središču mesta in to take, ki bodo resnično lahko služile svojemu namenu!

Kako so volili na Koroskem

Znano je, da sta pri nedeljskih volitvah za avstrijskega državnega predsednika dva glavna kandidata Koerner in Gleissner. Gleissner je odločno steno slovenskega, vendar pa ni bilo od njiju ni dobil absolutne večine. Zato bodo potrebne še ožje volitve med obema, ker je Klerikalni kandidat že sedaj prejel nekaj več glasov in ker je verjetno, da mu bodo pri prihodnjih volitvah pripadli še glasovi novofašistov, katerih kandidat

Breitner je v nedeljo dobil 662 tisoč glasov, je njegova izvolitev vsakogar verjetneje tako Koernerja.

Volitve so pa pokazale politično zrelost slovenskega ljudstva na Koroskem, saj je Koerner v 30 občinah strnjenej slovenskega ozemlja dobil absolutno večino. Demokratična fronta Slovencev bo tudi pri drugem glasovanju oddala glasova za Koernerja.

V ostalem so v posameznih okrajih na Koroskem volili takole:

Okraj	Breitner	Fiala	Gleissner	Hainisch	Koerner	Ude
Okraj Smohor	2.594	87	5.066	8	3.698	5
Okraj Beljak	8.433	2.257	8.222	8	18.878	4
Okraj Celovec	8.124	1.400	11.075	16	17.070	12
Okraj Velkovec	2.995	370	7.356	11	9.475	10
Okraj Wolfsteg	5.255	464	9.465	17	11.864	9
Okraj St. Vid ob Gl.	8.752	1.690	8.886	4	14.521	5
Okraj Spital	9.923	1.190	12.098	13	12.887	9

Okraj Smohor
Okraj Beljak
Okraj Celovec
Okraj Velkovec
Okraj Wolfsteg
Okraj St. Vid ob Gl.
Okraj Spital

SEVERNA MORSKA POT

Stoletna prizadevanja za ladijsko pot iz Atlantika mimo Sibirije v Pacifik

Na podlagi točnih opazovanj so klimatologi ugotovili, da postaja podnebje v zadnjih tridesetih letih v Evropi, Severni Ameriki in Sibiriji toplejše. Toplejenje ledenikov in ledenih polj se opaža že v naših Alpah ter čez Groenlandijo in otočja Severnega Lednega morja.

Vzporedno s povišanjem temperature se je premaknilo proti severu tudi poljedelstvo. Na severu zaledeneli zemlji uspevajo dandanes žitarice in tudi breze ter iglasta drevesa, ki se vedno bolj zasajajo v tundro. Na Spitzbergu ali Svalbardu je sedaj izkopavanje premoga možno skozi sedem mesecev v letu, medtem ko je bilo to do začetku tega stoletja mogoče samo skozi tri mesece.

Od postanka naše zemlje do danes so minule dolge geološke dobe. V vseh teh dobah so se odigravali na njej veliki dogodki, ki so izpremenjali njeno lice. Nastajali so kontinenti, se zopet pogreznil, rastline in živali so se razmnožile, mnoge vrste so izumrle ter se nadomestile z novimi. Velike klimatske spremembe od tropske klime do zaledenega našega planeta so se vrstile ena za drugo.

V eni izmed naših geoloških period je bil zopet zaleđen svet. Nastopila je zopet ledena doba in močnejše plasti snega in ledu so pokrivala Anglijo, Severno Nemčijo in velike predelke Severnega tečaja. Do naših krajev so tedaj segli nad 1000 metrov visoki ledeniki.

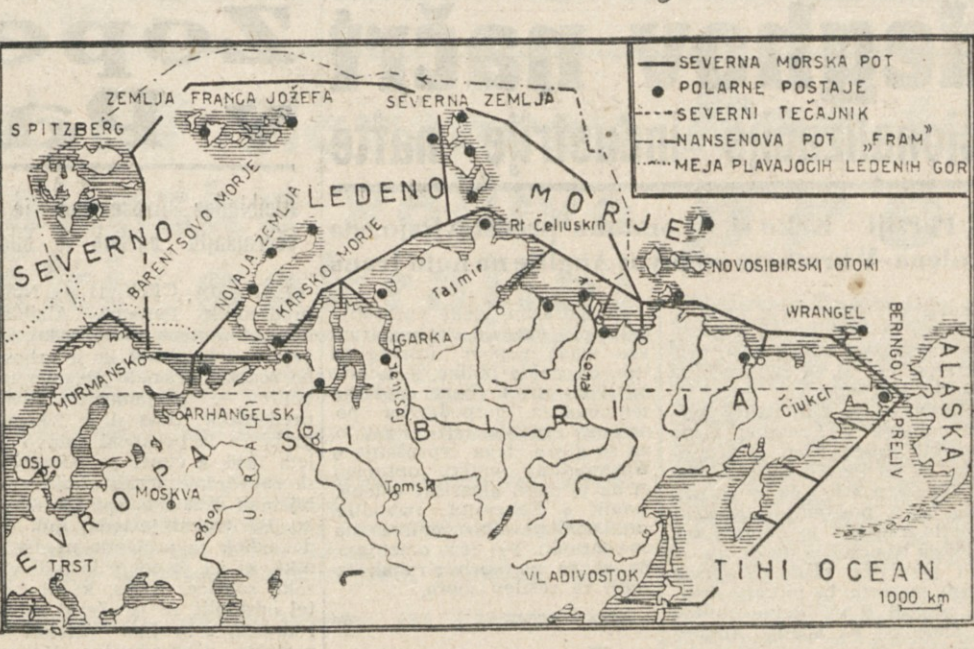
Jugoslavjski univerzitetni profesor geolog Milanovič je napisal krivuljo premikanja ledenikov od pred enim milijonom let do danes. Ta diagram nam kaže razne faze pohoda ledenikov od severa proti jugu, kar odgovarja obiljevanju ledenih in njihovo krenjenje zaradi nastopa toplejše klime na našem planetu. Dokazal je tudi, da je bila zadnja doba poledenja ameriškega, azijskega in našega ledenika pred 750.000 leti, kar odgovarja točni ugotovitvi geologov in naravnih.

Po njegovih računih se bodo ledeniki še skozi 20.000 let krčili, posledica tega bo postopno ogrevanje našega planeta in s tem v zvezi sprememba klime in flore. Čez 50.000 let se bodo ledeniki zopet pojavili v naših krajih. S tem delom se je Milanovič uvrstil med najznamenitejšie geologe.

Da se ta toplinski val res širi preko Severnega Lednega morja, nam dokazuje razlika debeline ledenih polj, ki plavajo po tem morju. Nansen je leta 1894 našel ledene plošče v debelini treh metrov in pol; danes na tem mestu debelina ne presega dva metra in en četrt. Tudi razlika v temperaturi je velika; takrat je sezono do 80 st. C pod ničlo, danes ne presega 30 st. C pod ničlo.

Naj ometimno je razlika med ledenimi gorami (iceberg) in ledenimi polji (pack). Ledene gore so celinskega izvora; snežne mase na gorah se sezonsko spreminjajo v ledenike. Ti ne mirujejo; po tleh, s hitrostjo iz enega do šestih metrov na dan se premikajo v dolino. Na Groenlandiji in drugih polarnih zemljah segajo do morja. Ko ta ogromna ledena masa stopi ta koda daleč v morje, da se ne oplava več na morskno dno, se odlopi in splavajo v morje. Morski tokovi jih zanesajo proti jugu; za plavbo predstavljajo veliko nevarnost, ker delo le ena desetina njihove celotne mase iz morja, čeprav širle iz morja tudi do 80 metrov v višino.

Ledena polja pa nastanejo zaradi zamrznjenja morske vode. To je čisto naraven pojav, ki ga opazimo ne samo v zalivih, ampak tudi na odprtem morju, predvsem okoli Severnega tečaja, kjer led doseže debelino do treh metrov. V arktičnem poljuju se robovi te neizmerno

strateškega vidika, ampak je bogata tudi na zlato, platino, srebro, baker, cinku, kositr, železu in na drugih mineralih.

Leta 1842 je ruski krmar dalje plovlje Celjuskim plul iz Belega morja vzdolž sibirskih obale do pomen imenovanega rta Celjuskim, kateri je najsevernejša točka celotne Azije. Moralo se je vrniti, ker mu niso kompaktne ledena polja dovoljevala nadaljnega prodiranja.

Leta 1879 je Šved Nordenskiöld pripil s svojo ladjo «Vegas» v enem samem arktičnem letu od Skandinavije do Čukotskega polotoka, a tu ga je malo pred njegovim ciljem (Tihim oceanom) - zajel led. Moral je tamkaj prezimovati in šele v prihodnjem letu je srečno prispel v odprto morje.

Slavni norveški raziskovalec Nansen je po dolgi opazovanjski poti dosegel, da je ob Groenlandiji obali naplavljeni les sibirskih izvora; po njegovi teoriji priplava tak les iz sibirskih rek v odprto morje, kjer ga morski tok nosi mimo Severnega tečaja do Groenlandije. Matkoletar izmed polarnih raziskovalcev mu je Spitzbergov, kjer se je po treh letih osvojeval meteorološko postajo.

Leta 1918 je veliki norveški «Tajmir» in «Vajgac» odplula iz Vladivostoka skozi Beringovo preliv do otoka Wrangel, kjer se je izkrcala znanstvena odprava, ki je tam postavila novo meteorološko postajo.

Leta 1918 je veliki norveški «Tajmir» in «Vajgac» odplula iz Vladivostoka skozi Beringovo preliv do otoka Wrangel, kjer se je izkrcala znanstvena odprava, ki je tam postavila novo meteorološko postajo.

Leta 1918 je veliki norveški «Tajmir» in «Vajgac» odplula iz Vladivostoka skozi Beringovo preliv do otoka Wrangel, kjer se je izkrcala znanstvena odprava, ki je tam postavila novo meteorološko postajo.

'Slovenski poročevalec'

o Gabrijelčevu in Lukešu

Pod naslovom «Gostovanje dveh tržaških igralcev v ljubljanski Drami» objavlja «Slovenski poročevalec» 9. maja sledeči članek:

Po prvih gostovanih tržaških igralcev v svobodni domovini 1947 in 1950 je prišlo do tesnejših vezi med gledališčema v Ljubljani in Trstu. Lani je v Trstu režiral dr. Bratko Kreft kot svoj komedijo «Veledžalje», letos pa je prav tam direktor ljubljanske Drami Slavko Jan režiral kot gost Cankarjevo komedijo «Za narodov blagor».

Uspeh, ki ga je uprizoritev te komedije v Janovi režiji v Trstu dosegla, je ponudil možnost, da gostujeta v ljubljanski Drami v isti komediji Nada Gabrijelčeva kot Grudnovka in Joško Lukeš kot Gornik Hkrati. Je mogla Gabrijelčeva tudi v Ljubljani proslaviti 25-letni jubilej svojega gledališkega delovanja, s katerim je začela prav na deskah ljubljanske Drami. Gostovanje obeh igralcev je zato imelo slavnostno obležje.

Kakor kaže, je Jan režiral Cankarjevo komedijo v Trstu na istih osnovah, kakor jo je lani v Ljubljani in kakor je prišla letos obnovljena zopet na oder.

Zarimaja je posebno odskočnega Nade Gabrijelčeve v zahtevni vlogi Grudnovke, svojevrsne nosilke delanja v komediji, pa tudi kot povaja igralke, ki živi že nekaj let zunaj Ljubljane. Zato jo je občinstvo že v prvem dejanju pri odprti sceni pozdravilo s poskramom. Nedvomno je Gabrijelčeva v letih svoje odstopnosti mnogo pridobila in se zato danes močno uveljavila kot ena prvih igralk mladega tržaškega slovenskega gledališča. Po oblikovanju in doživljanju svoje vloge jo je danes šteli med najboljšie igralke oblikovalke Grudnovke. Se mnogo več pa bo pomenila ta vloga za igralski razvoj Gabrijelčeve. To rafinirano osebo, eno najmočnejših v komediji, je oblikovala skladno s Cankarjevimi pripombami in jo zadržala s premišljenim igro, ki jo je podprtavala na nekaterih mestih z dokaj fino ostrino, ustrezajočo poseznim prizorom. Posebno je nosila komedijsko dogajanje v II. dejanju, kjer je že v prvem prizoru pokazala razumno nadmočnost igralne osebe rad Grudnov, igra stopnjevala v prizoru s Škuho in jo po živčnem prikovanju dovedla do košljivega snidenja z Gornikom. Grudnovka je morda ena najtežjih vlog v komediji. Četudi jo je oblikoval Cankar iz mesa in krvi, bo ostala še vedno sanjska podoba žene, ki jih je bilo ob rojstvu resničen na življenju privablja zato danes naše igralke za odskočnik oblikovalke. Gabrijelčeva nam jo je zagrnila doživljenju in izbrani zunanjičin, s glasom, ki ji je danes mnogo bolj kultiviran, oblikovan, skratka zrejši.

Gornika je igral Joško Lukeš, simpatični mladi talent tržaškega slovenskega gledališča. Odskočna podoba, ki jo je ustvaril, ustreza težki in okorni legmatični osebi, kakor jo zahteva Cankar, in je po svojem izrazu velika napoved za razvoj tega mladega igralca. Igral jo je v naravno zadržano mladega podeželskega plemeča, ki si kljub temu zna najti svoj opozrti je na igralcev simpaticni organ. nedvomno mu bo še mnogo v pomoč ob drugih izraznih sredstvih, ki s njimi mladi igralec že danes, dasi včasih še nekam pritrjeno, razpolaga.

Gostovanje obeh igralcev je uspešje dokaz resnega umetniškega stremjenja mladega igralkega osebja tržaškega slovenskega gledališča.

V imenu ljubljanskega gledališča je slavljeno pozdravil za nagovorom ravnatelj Drame Slavko Jan, v imenu Društva dramskih igralcev Lujo Drenovec in končno eden tržaških tovarišev. Ostali so zagrlnili slavljeno v kupo rož.

Za jubilej slavjenke je izdala Uprava tržaškega gledališča posebno jubilejno številko «Gledališkega lista», ki letošnjo sezono žal ni izhajala. Te številki pripbuje Bartol portretno skico Gabrijelčeve kot igralke, Slavko Jan razleži oziroma komedijo «Za narodov blagor», uredništvo pa je pripravilo članček o Slavku Janu kot režiserju in v sodelovanju z Dušanom Skeddom seznam vlog, ki jih je dozdaj Gabrijelčeva igrala. To važno zgodovinsko gradivo zaključuje Budalovo pregled o uprizoritvah Cankarjevih dram v Trstu in slike zadnjih uprizoritev tržaškega gledališča.

J. T.

3400 morskih milj dolga pot iz Arhangelska do Beringovega preliva je plovlva samo v tromesečnem arktičnem letu. Ladja ki napravi vso to dolgo pot, mora od osem do deset mesecev prezimovati, preden se lahko vrne.

To plovlbo vodi številne meteorološke, radijske in oceanografske postaje, ki so razporejene na obalah celine in otokov arktičnega morja. Stevilo teh postaj presega stotino; center vsaj teh je v Leningradu, kjer obstaja Arktični Zavod za koordinacijo in urejevanje nabranege materiala. Tukaj sestavljajo kartografi na podlagi teh poročil kartografe o stanju ledu, ki se obnavlja vsako leto. Tako pluje ladja v večjo varnost, jo po tem morju.

Oglejmo si zgodovino plovlbe po Severnem Lednem morju. Leta 1556 se je prvi jadrnici posrečilo pripiti v vode Karškega morja. Sto let pozneje je skupina pustolovskih Kozakov sledila loku neke reke in dosegla kot prvi odprava severno obalo Sibirije. Za časa carja Petra Velikega so člani «Velike severne ekspediciije» od leta 1719 do 1742 sistematično preučevali obalo in neposredno na tranjost Sibirije.

Leta 1741 je Danec Bering, ki je bil v ruski službi, odkril morsk pot, ki loči Sibirijo od Alaske in njemu na čast so ta preliv pozneje imenovali Beringov preliv. Njegova odprava se je po huden viharju rešila na neki otok, Bering sam kakor tudi večina moštva je tam umrla za skorbutom. Samo nekaj mož posadke, med katerimi je bil nemški naravoslovec Steller, se je rešilo. Ta je prvi poročal o dolgi neznanem sesalu, o tako imenovani morski kravi; bila je do deset metrov dolga in na najmočnejšem mestu sedem metrov široka. To poročilo je privabilo v Beringovo zaliv številne odprave, ki so v kratkem času iztrebile to žival.

To poročilo je poleg drugih privabilo tudi Ruse, ki so se izkrcali na ameriški celini in se polstili Alaske. Leta 1867 pa je carska Rusija prodala Alaske Amerikancem za 7.200.000 dolarjev. Alaske ni samo važna iz-

dele. Kadar je bila suša, a te so v Istri zelo pogoste, niso kmetje v nekaterih krajih izveliki od pšenice niti za seme. Še češče se je to dogajalo s koruzo, ki dozreva od julija do septembra, ko je prav takrat v Istri najmanj vode. Pa tudi normalni prirast pšenice in koruze je zdaleč ni pokrival izgub, ki so jih istrski kmetje pretrpeli zaradi virogradniške krize.

L. 1910 je bilo v Istri 36.268 ha vinogradov a skupna proizvodnja vina je znašala 754.826 hl. Po dvajsetih letih fašističnega gospodarjenja je ostalo komaj 16.754 ha vinogradov, tako da je proizvodnja v l. 1941 padla na 270.000 ha. Vojna je zadala nove težke udarce in 1945. leta so proizvedli komaj 150.000 ha vina. Pri tem moramo pripomniti, da celo 1910. leta vinogradništvo v Istri ni bilo razvito tako kot bo lahko bilo.

Istrsko sadjarstvo je bilo pod Italijo prizadeto prav tako kot vinogradništvo, če re se huje, ker ima pri kmetu zelo slabe tradicije. Sadovnjakovo je bilo v Istri vedno malo, tako da ni imela Istra dovolj sadja niti za lastne potrebe kljub velikim površinam, na katerih postajajo pogoji za gojitev.

B. K.
(Nadaljevanje v prihodnjem)

Stoletnica pesnika Stanka Vraza

Za stoletnico smrti pesnika Stanka Vraza so ustanovili v Zagrebu poseben odbor za proslavo omenjene stoletnice. V odboru so predstavniki Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti, društva književnikov Hrvatske in Maticе Hrvatske. Na svoji prvi seji je odbor sklenil, da postavi v rojstnem kraju Stanka Vraza, v Cerovu pri Lutomeru na rojstni hiši spomniško ploščo. V Narodnem gledališču v Zagrebu bo 24. t. m. matineja, kjer bodo predavali o življenjskem delu in pomenu Stanke Vraza dr. Josip Badalič, Gustav Krklec in Ivan Dončević. Izvajali bodo tudi uglasbene pesmi Stanka Vraza, v gledališki veži pa bo razstava njegovih del in rokopišev. Matica Hrvatska bo izdala knjigo izbranih del pesnika. V Vrazovem rojst. kraju bo velika proslava 27. t. m.

Proteus, ilustriran časopis za poljudno prirodnoznanstvo, prinaša v svoji 7. številki letnika 1950-51 članke Boža Škerlija, Lavo Cermeljca, Nade Čadež ter Dušana Novaka in Hu-

RAZVOJ GOSPODARSTVA ISTRE OD 1945 DO 1950

Po dvigu v Avstro-Ogrski je prišel propad pod fašizmom

Istrska je prišla v Jugoslavijo s siromašna in v vojni hudo razčeta dežela, v kateri je bilo malo kmetij, tehnično zaostala in nerazvito, glavna pa proizvodnja in temeljni vzpostojanja. Četrav je bil istrski kmet običajno marljiv, vendar je bil pod Avstro-Ogrsko ena izmed najbolj razvijenih in najbogatejših kmetijskih domosov v celni monarhiji. Istrska kmetija je reševanje, saj je njegovo vino, žito in druge tipične istrske proizvode v velikem obsegu izvozila v Avstrijo.

Istrske kmetije, ki so bile v Avstro-Ogrski ena izmed najbolj razvijenih in najbogatejših kmetijskih domosov v celni monarhiji, so bile pod Avstro-Ogrsko ena izmed najbolj razvijenih in najbogatejših kmetijskih domosov v celni monarhiji. Istrska kmetija je reševanje, saj je njegovo vino, žito in druge tipične istrske proizvode v velikem obsegu izvozila v Avstrijo.

delnicami, a Reka je postala madžarsko okno na morje, živ industrijski in trgovski center. Pol stoletja je trajalo povezovalne te pomorskih središč z zaledjem. Trst je dobil 1857. leta prvo železniško zvezo preko Ljubljane in Maribora, a 1873. so zgradili odsek od Sv. Petra proti Reki, s katerim je dobila Reka zvezo s to progo. Tri leta pozneje so svečano prerezali vrvice na progl, ki je povezovala vojno luko Pulo na glavnini centri monarhije. Poslednja važna železnica, ki je zvezala avstrijske pokrajine in Bavarsko s Trstom, ki je vodila preko Jesenic in Gorice, je bila predana prometu šele 1906. leta.

Povezanost z zaledjem je zagotavljala uspešen razvoj

Nič ne more bolj dokazovati prirodno-povezanost te mest s slovenskim zaledjem kot dejstvo, da so morale vse te proge iti preko krajev, kjer je naseljen edino jugoslovanski živelj.

V tem obdobju se razvijala cela vrsta industrijskih panog. Na prvem mestu je med njimi bila ladjedelniška industrija, napreduje trgovina, izboljšuje se poljedelstvo, predvsem vino. Poleg tega se koristi italijanskega finančnega kapitala, ki

stavljajo temelji istrskega tujnega prometa. Brez dvoma je vse to posledica povezovalne istrske obale z velikim prirodnim zaledjem Srednje Evrope in na prvem mestu njenim direktnim slovenskim zaledjem.

V popolnoma drugem položaju je bila Istra po koncu prve svetovne vojne, ko so jo na osnovi prišljene rapalske pogodbe, podpisane 12. 11. 1920, priključili Italiji. Ni si mogote niti zamisliti etnično nepravičnejše in gospodarsko škodljivejše rešitve istrskega vprašanja.

Odrežana od svojega prirodnege zaledja in pretvorjena v obmejno pokrajino dežele, katere gospodarski interesi so v polnem nasprotju z interesi istrskega prebivalstva, je v dveh desetletjih italijanske oblasti nazadovala povsod.

Istrski ni nič investirala v Istri. Istrske luke so propadale, ker Italija ni bila zainteresirana na njih tako, kot je bila Avstrija, za katero so predstavljale najkrajše in najugodnejše okno v svet. Trst, Pula in Reka, do nedavnega pomorska pristanišča svetovnega pomena, postajajo brezpomembna provincialna mesta.

Poleg tega se koristi italijanskega finančnega kapitala, ki

je bil glavni faktor v fašističnem režimu, zahtevale zmanjšanje in celo uničenje mnogih panog.

Politika ekonomske avtarkije, ki jo je vodil fašizem, in konkurenčna borba privilegirane italijanskega kmetijstva, po strukturi zelo silnega istrskemu, so zadali istrskemu kmetijstvu izredno težke udarce. Istrski kmet je izgubil trg, ker je bil odrezan od nekdanjega bogatega zaledja, a v Italiji ni našel drugega. Turistične politika, ki so jo dirigirali glasniki velikih italijanskih hotelov in bank, se je trudila, da zmanjša pomen prirodnih lepote in škoduje turističnim možnostim Istre.

Čeprav je tuja vladavina trajala raz Istro komaj nekaj več kot dve desetletji, je pustila za seboj hude posledice ne samo v političnem in kulturnem, temveč tudi v gospodarskem življenju istrskega ljudstva.

Kriza istrskega vinogradništva pod fašizmom

Istrsko kmetijstvo je usmerjeno zaradi blagovne podnebja krasih tal, ki jim vedno manj, ka vode, predvsem na vinogradništvo, sadjarstvo in vrtnarstvo. Po tej poti je šel tudi razvoj kmetijstva do prve svetov-

ne vojne. Vinogradništvo je bilo glavna panoga kmečke proizvodnje in v denarjem, ki so ga kmetje dobili od prodajnega vina, so povečini kupovali hrano za svoje družine in krmo za živino. Ono malo pšenice in koruze, ki so jo vendarle sejali, je moglo zadovoljiti njihove potrebe samo za par mesecev.

Za časa Italije je istrsko vinogradništvo padlo v težko krizo. Zaradi raznih olajšav, ki so jih oblasti dajale italijanskim vinogradnikom in italijanskim trgovcem v vinom, so istrsko vino izlislilo celo iz istrskih mest. A kriza vina je pomenila za istrskega kmeta krizo prehrane. Prva leta italijanske okupacije je čera vina v Istri znašala 4 litre za liter. 1931. leta je padla na 1,20 a pozneje je padala še nižje - na 80, 60 a nekaj časa celo na 40 cent.

Kljub temu, da je Istra od nekdanj vinogradniška zemlja iz kmetu veliki ljubezzi istrskega kmeta do te kulture, so bili kmetje prisiljeni, da zapuščajo vinograde, ruvajo trte in prehajajo na druge rastline. Samo v poreškem okraju je danes 7 milijonov trsov manj, kot jih je bilo pred prvo svetovno vojno, a v okraju Buzet 3 milijone.

Oblasti niso nič ukrenile, da bi istrsko vino rešile katastrofe. Kmetom so celo svetovale, da sade čim manj vinske trte. Od 5 trsnic, ki so bile v Istri za časa Avstrije, so pod Italijo 4 propadle. Ostala je samo ena v Novem gradu in njena proizvodnja je lahko zadovoljila potrebe komaj enega okraja. Tak odnos italijanskih oblasti ima svoj izvor v tem, ker je Italija sama vinogradniška dežela in spada s svojo proizvodnjo okoli 45 milijonov hektolitrov vina na leto med prve pridelovalce na svetu.

Tudi ostale kmetijske panoge so propadale

Fašizem je s svojo politiko avtarkije, ki naj bi pomagala ostvariti italijanskih imperialističnih ciljev, s svojo razkričano obtagalljo del granos in s pomočjo nepravilnega davčnega in kreditnega sistema, pa tudi z direktnimi prisilnimi ukrepi silil kmeta, da preorientira svojo gospodarstvo na sajenje žitaric. Zato je istrski kmet pretrpel ogromno škodo. Zito se je pokazalo zaradi nizkega hektarskega donosa tako nerentabilno, da niso kmetje niti pokrivali stroškov proizvodnje, kljub temu da niso uravnavali vrednosti svojega

dele. Kadar je bila suša, a te so v Istri zelo pogoste, niso kmetje v nekaterih krajih izveliki od pšenice niti za seme. Še češče se je to dogajalo s koruzo, ki dozreva od julija do septembra, ko je prav takrat v Istri najmanj vode. Pa tudi normalni prirast pšenice in koruze je zdaleč ni pokrival izgub, ki so jih istrski kmetje pretrpeli zaradi virogradniške krize.

L. 1910 je bilo v Istri 36.268 ha vinogradov a skupna proizvodnja vina je znašala 754.826 hl. Po dvajsetih letih fašističnega gospodarjenja je ostalo komaj 16.754 ha vinogradov, tako da je proizvodnja v l. 1941 padla na 270.000 ha. Vojna je zadala nove težke udarce in 1945. leta so proizvedli komaj 150.000 ha vina. Pri tem moramo pripomniti, da celo 1910. leta vinogradništvo v Istri ni bilo razvito tako kot bo lahko bilo.

Istrsko sadjarstvo je bilo pod Italijo prizadeto prav tako kot vinogradništvo, če re se huje, ker ima pri kmetu zelo slabe tradicije. Sadovnjakovo je bilo v Istri vedno malo, tako da ni imela Istra dovolj sadja niti za lastne potrebe kljub velikim površinam, na katerih postajajo pogoji za gojitev.

B. K.
(Nadaljevanje v prihodnjem)

delo. Kadar je bila suša, a te so v Istri zelo pogoste, niso kmetje v nekaterih krajih izveliki od pšenice niti za seme. Še češče se je to dogajalo s koruzo, ki dozreva od julija do septembra, ko je prav takrat v Istri najmanj vode. Pa tudi normalni prirast pšenice in koruze je zdaleč ni pokrival izgub, ki so jih istrski kmetje pretrpeli zaradi virogradniške krize.

L. 1910 je bilo v Istri 36.268 ha vinogradov a skupna proizvodnja vina je znašala 754.826 hl. Po dvajsetih letih fašističnega gospodarjenja je ostalo komaj 16.754 ha vinogradov, tako da je proizvodnja v l. 1941 padla na 270.000 ha. Vojna je zadala nove težke udarce in 1945. leta so proizvedli komaj 150.000 ha vina. Pri tem moramo pripomniti, da celo 1910. leta vinogradništvo v Istri ni bilo razvito tako kot bo lahko bilo.

Istrsko sadjarstvo je bilo pod Italijo prizadeto prav tako kot vinogradništvo, če re se huje, ker ima pri kmetu zelo slabe tradicije. Sadovnjakovo je bilo v Istri vedno malo, tako da ni imela Istra dovolj sadja niti za lastne potrebe kljub velikim površinam, na katerih postajajo pogoji za gojitev.

B. K.
(Nadaljevanje v prihodnjem)

delo. Kadar je bila suša, a te so v Istri zelo pogoste, niso kmetje v nekaterih krajih izveliki od pšenice niti za seme. Še češče se je to dogajalo s koruzo, ki dozreva od julija do septembra, ko je prav takrat v Istri najmanj vode. Pa tudi normalni prirast pšenice in koruze je zdaleč ni pokrival izgub, ki so jih istrski kmetje pretrpeli zaradi virogradniške krize.

L. 1910 je bilo v Istri 36.268 ha vinogradov a skupna proizvodnja vina je znašala 754.826 hl. Po dvajsetih letih fašističnega gospodarjenja je ostalo komaj 16.754 ha vinogradov, tako da je proizvodnja v l. 1941 padla na 270.000 ha. Vojna je zadala nove težke udarce in 1945. leta so proizvedli komaj 150.000 ha vina. Pri tem moramo pripomniti, da celo 1910. leta vinogradništvo v Istri ni bilo razvito tako kot bo lahko bilo.

Istrsko sadjarstvo je bilo pod Italijo prizadeto prav tako kot vinogradništvo, če re se huje, ker ima pri kmetu zelo slabe tradicije. Sadovnjakovo je bilo v Istri vedno malo, tako da ni imela Istra dovolj sadja niti za lastne potrebe kljub velikim površinam, na katerih postajajo pogoji za gojitev.

B. K.
(Nadaljevanje v prihodnjem)

delo. Kadar je bila suša, a te so v Istri zelo pogoste, niso kmetje v nekaterih krajih izveliki od pšenice niti za seme. Še češče se je to dogajalo s koruzo, ki dozreva od julija do septembra, ko je prav takrat v Istri najmanj vode. Pa tudi normalni prirast pšenice in koruze je zdaleč ni pokrival izgub, ki so jih istrski kmetje pretrpeli zaradi virogradniške krize.

L. 1910 je bilo v Istri 36.268 ha vinogradov a skupna proizvodnja vina je znašala 754.826 hl. Po dvajsetih letih fašističnega gospodarjenja je ostalo komaj 16.754 ha vinogradov, tako da je proizvodnja v l. 1941 padla na 270.000 ha. Vojna je zadala nove težke udarce in 1945. leta so proizvedli komaj 150.000 ha vina. Pri tem moramo pripomniti, da celo 1910. leta vinogradništvo v Istri ni bilo razvito tako kot bo lahko bilo.

Istrsko sadjarstvo je bilo pod Italijo prizadeto prav tako kot vinogradništvo, če re se huje, ker ima pri kmetu zelo slabe tradicije. Sadovnjakovo je bilo v Istri vedno malo, tako da ni imela Istra dovolj sadja niti za lastne potrebe kljub velikim površinam, na katerih postajajo pogoji za gojitev.

B. K.
(Nadaljevanje v prihodnjem)

PRIMORSKI DNEVNIK

Današnje najvažnejše oddaje: Jug. cona Trsta: 14.30 Iz del Rimske Korzovake; 22.00 Pester sponed priljubljenih melodij; Slovenija: 18.50 Drobne skladbe velikih mojstrov; 20.50 Veseli večer. Trst II.: 18.50 Grieg; Koncert v a-molu; 20.45 Slovenski plesi. Trst I.: 17.00, 19.00 in 23.25 Plesna glasba.

VREME Večraj ob 19. uri je bil zračni pritisk 757,0, toplota 17,8 (najnižja 12,0), vlaga 75 odst., veter 12 km, nebo pokrito 8 desetih, dežja je padlo 1 mm, vidljivost 25 km, toplota morja 17,2. Za danes predvideva vremenska razpored nekaj zboljšanja. Prišlo bo do poloblačitve vendar brez padavin.

Mossadeghova načrt za izvedbo nacionalizacije industrije nafte

Glasovi o ponudbah ZSSR Perziji - Kako si v Londonu predstavljajo, da bodo spravili Teheran na kolena - V kratkem odgovor Anglije na noto Irana

TEHERAN, 11. - Perzijski ministri predsednik je vrnili obisk veleposlaniku ZSSR, Sadičkov ga je namreč obiskal 1. maja. O tem prvem obisku se je dni veliki govori. Pravijo, da mu je Sadičkov ponudil tehnično pomoč ZSSR za pripravo, če bi Anglija umaknila svoje izvedbe in naprave iz Irana. Menijo, da je Sadičkov postavil enako ponudbo že pokojnemu generalu Razmari po njegovemu imenovanju za predsednika vlade. Sadičkov naj bi ameriški ponudbi sodelovanje ZSSR Perziji, če bi ta zabredla v težave z Anglijo glede petrolejske industrije. ZSSR naj bi takoj poslala svoje inženirje in prevozna sredstva.

V londonskih uradnih krogih so danes odločno zanikali to vest, ki naj bi prihajala iz ameriških krogov. Pravijo, da je popolnoma nesensorna, prav tako tudi vest o kateri naj bi se Morrison pritožil ameriškim poslanikom v Londonu Giffordu, ker naj bi nek ameriški družba ponudila Mossadeghu svojo pomoč. V Londonu zabirajo, da Mossadegh ni hotel preločiti, da svoje odločitve, ki je za to zvezel vodja propagande pri iranski vladi, Hedžizi, ki je dal dovoljenje za ta prenos še pred sestavo Mossadeghove vlade, je odstopil.

Danes se je izvedelo, da je Mossadegh prejel pismo «Islamskih bratov», ki zahtevajo, naj izpusti morilca generala Razmari in dvanajst članov te organizacije, ki naj bi pripravljali zaroto proti šahu. Pismo jih imenuje «dubrotniki rlovestva».

Zanimivo vest iz Teherana je postal danes dopisnik agencije AFP. Ki pravi, da je Mossadegh dobil od perzijskega parlamenta zaupnico in soglasnost pri imenovanju senatne komisije 5 članov glede zadev «Anglo-Iranian». Ker je predložil konkretni načrt, kako se prav zaprti zamisla samo nacionalizacijo in nadaljnje poslovanje petrolejske industrije. Po dopisniku naj bi ta načrt, ki je razjasnil Mossadegh na fahni seji, predlagal naj bi «Anglo-Iranian», ker je odpravil svoje pravne pravne omejitve in sestavil bil novo družbo, sestavljeno iz britanskih strokovnjakov, ki bi pomagali Perziji, kot je to pri «Overseas Consultants», ameriškiemu organizmu, ki je dal Iranu na razpolago svoje strokovnjake za vse faze v proizvodnji nafte; erpanje, čiščenje, prevoz in prodajo. Iran pa bi bil pripravljen sodelovati pri konkretni načrti, kako se prav Mossadegh naj bi dodal na tej parlamentarni razpravi, da ima Anglija po njegovem mnenju popoln interes pri tem, da to ponudbo sprejme. Kljub temu je Mossadegh našel svoje odločitve, da nadaljuje z nacionalizacijo.

Izjave predsednika vlade - kakor je vedno piše dopisnik agencije AFP - naj bi tudi uplivala na senatore in jih tudi prepričale, tako da niso odlašali pri svojih odločitvah. Od senatorjev, ki so jih izbrali v komisijo za vprašanja nacionalizacije industrije nafte, je zanimivo, da sta od njih dva zmerne več ali manj anjlofilska. dva odkrita podpornika Mossadegha, zadnji pa je Rezzazade Chafagh, ki se je boril za zakon iz leta 1947, s katerim niso določili ZSSR svojemu izkoriščanju nafte v severnem Iranu, priporočilo revizijo pogodbe z «Anglo-Iranian», je pa močnej ob razpravljanju glede vprašanja Bahreina, kjer

Zopet mir v Panami

Alcibiades Arosemena je sestavil novo vlado - Pri večerajšnjih borbah je bilo 11 mrtvih in 82 ranjenih

PANAMA, CITY, 11. - Novi predsednik Paname, Alcibiades Arosemena more sedaj izvajati svojo oblast, ko je vrhovno sodišče priznalo njegovo izvolitev v parlamentu. Bivši predsednik Arise si je izkopal grob, ko je preklical ustavo iz leta 1946, s čimer je povzročil skoraj državljansko vojno v tej mali državi in splošno stavko. Parlament je tedaj tudi izdal odlok za aretacijo predsednika, ki ga je odobrilo tudi visoko sodišče. Arise, ki ni hotel odstopiti, se je večeraj zabarikadiriral s svojimi pristavi v poslojpu predsedništva. Ko so ga aretirali je izjavil: «Izvršil sem svojo nalogo. Med borbami je bilo 11 mrtvih in 82 ranjenih. Skupno z bivšim predsednikom so aretirali tudi približno tisoč njegovih pristavev».

Zopet potres v San Salvadoru

SAN SALVADOR, 11. - Do novih potresnih sunkov je prišlo v San Salvadoru večer večer okrog 20.15 po krajevnem času. Najbolj so čutili potres na vzhodnem delu države. Sunke so čutili tudi v prestolnici. Po zadnjih vesteh se je v California popopoma zrušila.

Danes ponoči so javili, da so izklopali 400 trupel iz ruševin mesta Jucupa, ki ga je razrušil potres v nedeljo. Menijo, da je še 900 trupel pod ruševinami. Gasilci so polni ruševine z močnimi razkužili z namenom, da preprečijo epidemije.

jatejske odnose z ZDA. Danes ponoči je novi predsednik Arosemena najavil sestavo nove koalicijske vlade. Predsednik je Miguel Ordonez, član revolucionarne stranke, zunanji minister pa liberalec Ignazio Molino.

Danes je bil v prestolnici zopet red in mir. Vendar so bile ulice prazne, ker je radijska postaja pozvala prebivalce, naj ostanejo v svojih domovih in s tem preprečijo morebitne nove incidente.

Danes Lie v Parizu

PARIZ, 11. - Jutri popoldne pričakuje v Parizu glavnega tajnika OZN, Eryve Liea. Predsedoval bo letnemu zborovanju odbora za upravnno koordinacijo OZN, ki se bo pričelo 18. maja v poslojpu Unesca.

Smrtne obsodbe v Manili

MANILA, 11. - Sodišče v Manili je danes obsodilo na smrt Fredericha Maclanga Cerna Bungaya, Ramona Esperita Salomea Cruza, Onofrea Mangila in Magra Buena, člame političnega urada organizacije Huksov. Druge obtožence so obsodili na zaporne kazni.

Pred novo ofenzivo Kitajcev in Severnokorejcev?

Zbirajo se zlasti na srednjem bojišču - Sile OZN so prišle zopet v Inje in Čunčon - Nova letala na Severni Koreji?

NEW YORK, 11. - Politični odbor glavne skupščine OZN se bo sestel prihodnji četrtek in bo proučil poročilo odbora za izredne ukrepe, katerega naloga je bila sklepati o možnih sankcijah proti pekinjski vladi.

TOKIO, 11. - Večina dopisnikov na Koreji je prepričana, da so Kitajci kljub letalskemu in topniškemu bombardiranju uspeli v zadnjih desetih dneh prestaviti svoje sile iz bojišča pred Seulom na srednje bojišče. Tam so danes izvidnice OZN že naletele na odločen odpor Kitajcev in Severnokorejcev. Njih zbirališča čet so zlasti opazili v dolinah pri Munsanu in Uijongju, ob Puhabu na srednjem bojišču in v bližini mesta Inje, kjer je važna cesta, ki pelje proti Hunčonu in na vzhodno obalo.

Danes so južnokorejske čete sicer prodirle zopet v Inje, kjer niso našle nobenega Kitajca ali Severnokorejca. Južnokorejske čete so napredovale iz mesta 5 do 6 km in so naletele na najhujši odpor na svojem levem krilu. Isto se je dogodilo pri Čunčonu. Južnokorejci so z izvidnicami prekočrli 38. vzporednik jugozahodno od Inje.

Današnje večerno poročilo čete armade pravi, da so sile OZN na srednjem bojišču nadaljevale s svojimi napadi in so imele le malo stikov s sovražnikom na vzhodnem in zahodnem bojišču. Severnozahodno od Seula je bil uničen nek sovražni oddelček.

VPamploni konec stavke

PAMPLONA, 11. - Danes se je pričelo zopet delo v Pamploni. Stavkalo je samo še približno 30 odst. delavcev, za katere menijo, da bodo prišli jutri na delo. Predsednik delavcev, de-lodajalec in sindikatov so imeli sestanek na katerem so razpravljali o ukrepih, ki jih je

treba podvzeti za izboljšanje preskrbe v mestu, o plačilu dni, med katerimi so delavci slavnikalni in izpustili približno 100 delavcev, ki jih je policija med tem časom aretirala. O odločitvah tega sestanka se še ni izjavil civilni guverner.

Danes popoldne so delavci tudi najvažnejše tovarne v mestu, ki zaposlujejo približno 2200 delavcev. Govore tudi, da so že izpustili zaprte delavce. Odprte so bile trgovine. Le izvidnice policije so še danes zvečer krožile po ulicah, kar je edino spominjalo na incidente zadnjih dneh.

Izrael se bo držal resolucije Varnostnega sveta

TEL AVIV, 11. - Izraelski zunanji minister Moshe Sharett je danes postal voditelj zasedanja Varnostnega sveta OZN za Palestino pokrovniku De Ridderju pismo, v katerem zatrjuje, da ima njegova vlada namen sodelovati pri izvedbi resolucije Varnostnega sveta glede Palestine. S tem je odgovoril na pismo, ki ga je OZN za De Ridderja 9. maja in dodaja, da hoče njegova vlada verovati, da bo na isti način s svoje strani sodelovala tudi sirjska vlada.

De Sirijka pa poročajo, da je sirjski delegat pri OZN Farig bey el Khury postal predsednik Varnostnega sveta pismo v katerem obtožuje Izrael napada na vas Shamaina. Pri tem opozarja na posledice, ki bi jih mogli imeti podobni napadi.

Zukovski ni bil odkritosrčen

MOSKVA, 11. - Odbor, ki skrbi za podelitev Stalinove nagrade je zahteval od ministrskega sveta, naj odjemale letosnjo nagrado skladatelju Z. Zukovskemu za delo «Z vsem srečem».

«Odbor je mnenja, da ta kompozicija potvarja vadošnje v kalozih in nima umetniške vrednosti. To se je dogodilo že drugič, da so nekemu odvzeli Stalinovo nagrado. Prvic so jo vzeli Gusinovu, ki je napisal monografijo o Šamailu, muslimanskemu voditelju na Kavkazu iz 19. stoletja. Takrat so mu odvzeli nagrado iz istega vzroka, kot sedaj Zukovskemu.

Tako mislimo mi

Atalanta Como 1
Genoa Lazio 1 2 X
Inter - Bologna 1
Juventus - Udinese 1
Luchese - Padova 1 X
Napoli - Torino 1
Novara - Fiorentina 1 2
Palermo - Triestina 1
Pro Patria - Milan 2
Roma - Sampdoria 2 X
Catania - Messina 1
Livorno - Spal 1 2
Treviso - Venezia 1
Spezia - Pisa 1
Brescia - Vicenza 1

Anglija - Portugalska

LONDON, 11. - Za mednarodno tekmo proti Portugalski, ki bo 19. maja, je angleško moštvo sestavljeno takole: Williams, Ramsey, Eckersley, Nicholson, Taylor, Cockburn, Matthews, Pearson, Milburn, Hassall, Finney, Rezerve: Merrick (vratar), Taylor (Nov. castle, vzevar), Barlow (hale ali napadalec).

Egipt - Norveška 3-1

OSLO, 11. - Egiptan Šafei je premagal Haanesa s 6:1, 6:3, 7:5. S to zmago se je Egipt glasiral v drugo kolo tekmovanja za Davis cupa. Stanje v točkah je namreč 3:1.

Sovjetska matematika

MOSKVA, 11. - Sovjetski časopis «Izvestja» je pretekli teden v posebni številki, namenjeni učencem, objavil nekatero zanimivo razpravo, ki se je ustavila na nekaterih računskih nalogah, med katerimi je bila tudi molža 100 krav. Če dobimo od 60 krav 250 litrov mleka na mesec, od ostalih pa po 10 litrov mleka, od ostalih pa je poudaril, da so takšne računске naloge nedopustne: «60 sovjetskih krav namreč more in mora dati mnogo več kot 250 litrov mleka mesечно!»

Lightning je pedel na hišo

BARI, 11. - Italijansko dvomotorno vojaško letalo «Lightning» se je zrušilo danes popoldne na neko hišo v Vasti (Puglie), pri čemer so našli smrt dva otroka in dve ženski, osem oseb pa je bilo ranjenih. Ubit je bil tudi pilot.

Vojna proti volkovom

STOČIČOLM, 11. - Laponski gojilci jelenov so napovedali vojno volkovom. Prilski so svedsko letalstvo, da jim s letali pomaga v njih borbo.

Jugoslovana trdno na vodstvu

BAD PYRMONT, 11. - V nadaljevanju prekinjenih partij je Gligorić s precizno igro premagal Kramerja, dočim se je partija Prins-Grob končala z delitvijo točke. S tem remizem je Prins zmanjšal svoje možnosti za prvo mesto. Gligorić 9:5, Matanović 8 (1) je bil prost, Unzicker 8 je bil prost, Prins 8 prost, Bogoljubov 7 (1).

Za korez še anekdoto: Ko se je Gligorić približal Prinsu po izgubljeni partiji in ga vprašal kaj da mu je, je ta odgovoril: «Po dolgem iskanju sem našel samega sebe».

SPORTNI DNEVNIK

BOKS V MILANU

Pojutrišnjem se začne evropsko prvenstvo

Nastopilo bo 160 boksarjev iz 22 držav - Moči na prvenstvu precej neznanne - Zanimanje vzbuja nastop Sovjetov

14. t. m. se začne v Milanu evropsko prvenstvo v boksu, na katerem bo nastopilo 160 tekmovalcev dvalindvajsetih narodnosti. Bo to brez dvoma najpopolnejši povojni pregled vseh sil Evrope.

Težko je govoriti o favoritu, saj bo nastopilo toliko novih obrazov, ki lansko leto in prej še niso dosegli zadostne kvalitete, da bi jih postali na kvoto, prireditev. Po drugi strani pa nastopijo prvič nekatera nova moštva (glej Rusi), druga, kot so poljska in madžarska, pa bomo videli po dolgem času in predstavlja njih vrednost precejšnjo uganko.

Kljub precejšnemu nepoznanju sil pa vendar strokovnjaki imajo za najboljšo moštvo sovjetsko, ki razpolaga z odličnimi fighterji (boksarji, ki se poslužujejo moči, manj pa tehnike). Jugoslovani poslejo ekipo, ki bo zlasti v lažjih kategorijah lahko resno posegla v borbo za prva mesta. Najbolji Jugoslovani je Sovljanski, ki je med tehnično najbolj izgrajeni, mi boksarji in so ga zaradi tega tudi postavili za kapetana evropske ekipe na tekmovanju za zlato rokavico.

Ko smo bili v Milanu, smo obiskali med drugimi tudi kolesarja Rosaria Busacco, boksarjevega urednika lista «La Gazzetta dello Sport». Jasno je, da smo ga vprašali, kaj misli o svojih. «Ne morem dati nobenih izjav, ker so ravno v zadnjem letu vsi člani ekipe, ki je častno zastopala Italijo na olimpiadi leta 1948, prešli v profesionalce, nam je odvrnil. Jugoslovansko moštvo je večkrat zvečer zapustilo Beograd. Nekaj o posameznikih. V mušji kategoriji bo nastopil Stevan Paljič. Star je 23 let, bil je dvakrat državni reprezentant in prav tako dvakrat državni prvak. Do sedaj je nastopil devetdesetkrat. 78 srečanj je dosegel 4 zmagel, 8krat pa je boksal neodločeno. V bantam kategoriji bo jugoslovanski zastopnik Radoslav Radanov, član Partizana. Star je 20 let, v reprezentanci se ni boksal, pravtako ni osvojil nobenega državnega prvenstva. Kljub svoji mladosti ima za seboj že 150 matchov, od katerih je 120 dobil, 10 izgubil, 20 pa je bilo neodločenih. Peresno lahka kategorija: Kosta Leković (Partizan), je star 22 let, boksal je 100 krat, 65 krat zmagal, 20 krat izgubil, v petnajstih primerih je s sodnikom ni proglasil nikogar za zmagovalca. Mnogo obeta Milivoj Bulat v lahki kategoriji. Nastopa za Partizana, star je samo 20 let, bil pa je že trikrat reprezentant, dvakrat je osvojil tudi državno prvenstvo. 160 matchov, 133 dobjenih, 11 izgubljenih in 10 neodločenih. Kapetan evropske ekipe Pavle Sovljanski je velik favoriti v svoji polvelter skupini. Star je 24 let, kljub mladosti je bil 12 krat reprezentant Jugoslavije in osvojil petkrat državno prvenstvo. Boksal je 170 krat, 9 tuga, bil je 141 matchov dobil, 9 izgubil, ostalih 20 pa se je končalo neodločeno. Stevan Golić (Partizan), weiter kategorija: 23 let, trikrat reprezentant, 4krat prvak, 98 matchov, 73 do bil, 13 izgubil, 12 neodločenih. Kljub temu, da ima Velimir

PLAVANJE

Evropski rekord na 4x200 metrov - prosto

MOSKVA, 11. - Pri nadaljevanju plavalnega dvoboja med SZ in Madžarsko je rusko moštvo (Ušakov, Meškov, Drapi in Drobirskij) postavilo novi evropski rekord v štafeti 4x200 m prosto v času 8'46"9. Prejšnji rekord je imela madžarska četvorica Nyskij, Szarmary, Kadas in Mitro.

Tekme za zaključni plasman

PARIZ, 11. - Današnji rezultati evropskega prvenstva v kolarstvu: Belgija 48:36 (30:15); Holandska : Avstrija 46:23 (22:13); Finska : Nemčija 67:56 (31:27); Turčija : Grčija 42:36 (20:18); Danska : Portugalska 46:39 (24:18); Svica : Škotska 68:19 (39:14).

BEOGRAD, 11. - 17. maja bo v Padovi dvoboj med italijansko in hrvatsko ekipo v sabljanju. Hrvatska ekipa je sestavljena iz 11 tekmovalcev v floretu, sablj in meču. Lansko leto so Italijani v Zagrebu zmagali v floretu in sablj, neodločen pa je bil konec v meču.

V težkih kategorijah Jugoslavija re bo poslala svojih tekmovalcev, ker menijo, da tu ne bi bili dorasli svojim nasprotnikom. Trije boksarji in Koenig so že nastopili na evropskem prvenstvu v Oslu leta 1949.

Studentski športni teden

LUXEMBURG, 11. - Tri najstarejši sodeluje na športnem tednu, ki ga priredi Mednarodna športsna študentska federacija ob 19. do 26. avgusta v Luksemburgu. Poleg ekipe prireditelja bodo nastopile še Anglija, Španija, Italija, Portugalska, Škotska, Avstrija, Holandska, Svica, Belgija, Monako, Libanon in Turčija. Prireditelji so pričakovali se privlače ZDA, Egipta, Nemčije, Arabije in Jugoslavije.

PO RAZBURLJIVEM INTERMEZZU

Jutri liga-tekme

Po enotedenskem premoru, katerega je napolnila mednarodna tekma, nadaljuje italijansko prvenstvo jutri svojo pot, ki se je hvala bogu bliža koncu. Vsi so tega veseli; društva in igralci. Nedelje za nedeljami, ki jih prebijajo v brancju žoge so namreč pri nesle v noge trudnost, v močnega otepetost. Razen letnega odmora drugega zdavila tu ni.

Prvo mesto je za letos po vsej verjetnosti odločeno, prav tako drugo, pa tudi zadnje, ki Romi, razburkani od velikih afer, ne more zbežati. Borba med Lucchini in Genoa je morda edini še zanimivi motiv tega turnirja. Luchese bo igrala doma s Padovo, Genoa pa z Lazicem, ki je nekoliko nevarnejši; kljub temu pa mislimo, da bosta obe enajstotisoč dolarja dobro opravili svoje delo. Tricestina se je odpejala z vlatkom dalec na jug, od samega Palerma. Na tujem in z moštvo skrapnim z rezervami,

gostom najbrž ne bo prijeto. Program za večliko trojico ni prenapreden. Juventus igra doma z Udinese, Inter sprejme v goste Bologna, Milan pa nastopi v Busto Arsizio proti Pro Patrii. Dolopolnjujeta nedeljski program tekmi Napoli - Torino in Novara - Fiorentina. Ki boda, za zaradi varne srednje vseh starih ekip, lahko pokazale na ok lepoto igre, kateri ne bo podlaga življenjska borba.

Tako mislimo mi

Atalanta Como 1
Genoa Lazio 1 2 X
Inter - Bologna 1
Juventus - Udinese 1
Luchese - Padova 1 X
Napoli - Torino 1
Novara - Fiorentina 1 2
Palermo - Triestina 1
Pro Patria - Milan 2
Roma - Sampdoria 2 X
Catania - Messina 1
Livorno - Spal 1 2
Treviso - Venezia 1
Spezia - Pisa 1
Brescia - Vicenza 1

Anglija - Portugalska

LONDON, 11. - Za mednarodno tekmo proti Portugalski, ki bo 19. maja, je angleško moštvo sestavljeno takole: Williams, Ramsey, Eckersley, Nicholson, Taylor, Cockburn, Matthews, Pearson, Milburn, Hassall, Finney, Rezerve: Merrick (vratar), Taylor (Nov. castle, vzevar), Barlow (hale ali napadalec).

Egipt - Norveška 3-1

OSLO, 11. - Egiptan Šafei je premagal Haanesa s 6:1, 6:3, 7:5. S to zmago se je Egipt glasiral v drugo kolo tekmovanja za Davis cupa. Stanje v točkah je namreč 3:1.

Sovjetska matematika

MOSKVA, 11. - Sovjetski časopis «Izvestja» je pretekli teden v posebni številki, namenjeni učencem, objavil nekatero zanimivo razpravo, ki se je ustavila na nekaterih računskih nalogah, med katerimi je bila tudi molža 100 krav. Če dobimo od 60 krav 250 litrov mleka na mesec, od ostalih pa po 10 litrov mleka, od ostalih pa je poudaril, da so takšne računске naloge nedopustne: «60 sovjetskih krav namreč more in mora dati mnogo več kot 250 litrov mleka mesечно!»

Lightning je pedel na hišo

BARI, 11. - Italijansko dvomotorno vojaško letalo «Lightning» se je zrušilo danes popoldne na neko hišo v Vasti (Puglie), pri čemer so našli smrt dva otroka in dve ženski, osem oseb pa je bilo ranjenih. Ubit je bil tudi pilot.

Vojna proti volkovom

STOČIČOLM, 11. - Laponski gojilci jelenov so napovedali vojno volkovom. Prilski so svedsko letalstvo, da jim s letali pomaga v njih borbo.

Dustolovščine dobrega vojaka Švejka

III. DEL u svetovni vojni

PREVEDEL PROF. DR. FRAN BRADAC ILLUSTIRAL DR. ROBERT HLAVATY

Telefonist Chodounsky je k temu pripomnil, da bi bil ljudje zelo zadovoljni, ko bi bilo pri njih mogoče to kakor z repom pri kusačju. Kakor rečimo n. pr. v vojni: nekemu odtrga izstrelek glav ali kak drug del delesa. En sam tak avstrijski vojak, ki bi mu vselej narasla noga, roka, glava, bi bil gotovo več vreden kakor cela brigada.

«Ko bi vas silal Švejk, je opomnil narednik Vanjek, «ta bi vam vsaj povedal kak primer».

Švejk je reagiral na svoje ime in zagodrnjal: «Hieri! ter smrčal spet naprej».

«Da, gospod lajtnant. Enoletni kurs sem takozeko dovršil v kriminalu in, ko se je pri divizijskem sodišču izkazala moja nedolžnost, sem bil imenovan za zgodovinskega bataljona in ostal mi je čin enoletnega prostovoljca.»

«Dolgo to ne boste», je kričal poročnik Dub, ves rdeč v obraz, «za to bom jaz poskrbel!»

«Prosím, gospod lajtnant, da bi prišel k raportu», je resno odgovoril enoletni prostovoljec.

«Ne igrate se z menoj!» je rekel poročnik Dub. «Jaz vam bom dal raport! Midva se bova še srečala, ampak to vam bo sakramentsko mrzelo, ker me boste spoznali, če me zdaj še ne poznate!»

Poročnik Dub je ježno odhajal od vasopa, pozabivši v razburjenosti na Švejka, čeprav ga je se malo prej hotel poklicati in mu reči: «Dihni vame!». Da bi dognal Švejkov alkoholizem. Zdjaj pa je bilo že prepozno, kajti ko se je čez pol ure spet vrnil k vagonu, so medtem razdali moštvo črno kavo z rumom. Švejk je bil že pokončen in, ko ga je poročnik Dub

«Da, gospod lajtnant. Enoletni kurs sem takozeko dovršil v kriminalu in, ko se je pri divizijskem sodišču izkazala moja nedolžnost, sem bil imenovan za zgodovinskega bataljona in ostal mi je čin enoletnega prostovoljca.»

«Dolgo to ne boste», je kričal poročnik Dub, ves rdeč v obraz, «za to bom jaz poskrbel!»

«Prosím, gospod lajtnant, da bi prišel k raportu», je resno odgovoril enoletni prostovoljec.

«Ne igrate se z menoj!» je rekel poročnik Dub. «Jaz vam bom dal raport! Midva se bova še srečala, ampak to vam bo sakramentsko mrzelo, ker me boste spoznali, če me zdaj še ne poznate!»

Poročnik Dub je ježno odhajal od vasopa, pozabivši v razburjenosti na Švejka, čeprav ga je se malo prej hotel poklicati in mu reči: «Dihni vame!». Da bi dognal Švejkov alkoholizem. Zdjaj pa je bilo že prepozno, kajti ko se je čez pol ure spet vrnil k vagonu, so medtem razdali moštvo črno kavo z rumom. Švejk je bil že pokončen in, ko ga je poročnik Dub

reči; spet je odšel k stabnemu vagonu, kjer je stotnik Švejk ravno zaslišaval nekega nesrečnika 12. stotnjika, ki mu ga je privedel narednik Strnad, ker je od nekod privedel jarku svinjaka, obita s pločevino, da bi se z njimi v strelskem jarku zavaroval. Stal je ves preplašen in se opravičeval, čas da je hotel vzeti vrata s seboj, da bi se zavaroval pred srpnali.

To je izkoristil poročnik Dub ter začel pridigati, kako se mora vojak vesti, kakšne so njegove dolžnosti do domovine in vojarja. Ce so v bataljonu takšni elementi, kakor je tale vojak, jih je treba kaznovati in zapreti. Njegovo čevkanje je bilo tako zoprno, da je stotnik rekel vojaku: «Samo da ste to dobro mislili, v bodoče pa tega ne delajte; vrata nesite nazaj, kjer ste jih vzeli, in zginite od todi!»

Poročnik Dub se je vgriznil v ustnico in je menil, da je pravzaprav od njega odvisna resitev razpadajoče discipline pri bataljonu. Zato je se enkrat obšel vse postaje in je našel pri nekem skladišču, kjer je bil velik madžarskonoski napis, ki se tam ne sme kaditi, vojaka, ki je sedel inbral časopis, katerega je takozakrival, da ni bilo videti njegovih naštevok. Zavpil je nanj: «Habtacht!» Bil je moč iz madžarskega polka.

Poročnik Dub ga je stresel, madžarski vojak je vstal, se salutiral mu ni, samo časopis je vtaknil v žep ter odhajal proti stotniku. Poročnik Dub je šel za njim, a madžarski vojak je potem spesh korak, se nato obrnil in posmehljivo dvignil roke. Potem se je izgubil med bližnjimi hišami za cesto.

Poročnik Dub je stopil v majhno prodajalno, pokazal na veliko vretenico črnega sukanca, ju spravil v žep, plačil in se vrnil v stabni vagon ter dal poklicati svojega slugo Kunberta, mu dal sukanez in rekel: «Za vse moram skrbeti, vem, da ste na sukanez pozabili.»